

Handläggare

Datum

2014-06-10

Diarienummer

KSN-2014-0470

Kommunstyrelsen

Periodbokslut och helårsprognos 2014 för Uppsala kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att godkänna periodbokslutet och fastställa resultat- och balansräkning per 30 april 2014 enligt **bilaga 1**.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del

att anmäla helårsprognos för 2014 upprättad per 30 april till kommunfullmäktige,

att uppdra till nämnder med underskott att till kommunstyrelsen senast den 30 augusti redovisa förslag på åtgärder som säkerställer ekonomi i balans

att medge att styrelsen för Vård och Bildning under 2014 får genomföra omställningsåtgärder enligt affärsplanen för att säkerställa en effektiv verksamhet samt

att hantera redovisningen av Ulleråkersområdet enligt föredragningen i ärendet.

Ärendet

Uppsala kommun har upprättat ett periodbokslut för tiden 1 januari till 30 april 2014 samt en prognos över ekonomiskt resultat för helåret 2014. Underlag för periodbokslut och årsprognos redovisas inklusive sammanfattande kommentarer i **bilaga 1**. Prognosen indikerar ett negativt redovisat resultat 2014 varför åtgärder är nödvändiga för att få en ekonomi i balans inför 2015.

Föredragning

Periodens redovisade resultat är -110 (955) miljoner kronor för Uppsala kommun. Värden inom parentes avser föregående års redovisade resultat för motsvarande period där omfattande realisationsvinster från fastighetsförsäljning bidrog till ett stort positivt överskott. Resultatet

för 2014 tom april belastas dels av engångskostnader för omställningsåtgärder inom Vård och Bildning och korrigerig för tidigare års oredovisade sociala avgifter dels av intjänad semesterrätt avseende sommarsemester 2014. En avläsning av resultatet per den 30 april ger således inte en helt korrekt bild av det ekonomiska läget för Uppsala kommun på helårsbasis. I prognosen för året som helhet tas hänsyn till dessa faktorer varvid en mer komplett bild kan fås.

Det redovisade helårsresultatet för Uppsala kommun prognostiseras till 1 (919) miljoner kronor. Om jämförelsestörande poster beaktas så uppskattas det prognostiserade resultatet till -50 (-52) miljoner kronor. Underskottet är en effekt av svaga resultat i finansförvaltningen och hos flera uppdragsnämnder. De resultat som nu redovisas i föreliggande prognos indikerar ökade kostnader för flera verksamheter som ett resultat dels av högre volymer än vad budgeten baserades på dels högre priser. Inom finansförvaltning bärs merkostnader för vinterväghållning samt vissa kostnader av engångskaraktär för att justera för tidigare års oredovisade sociala avgifter.

En fördjupad genomgång har skett över de verksamheter och nämnder som indikerar ett negativt resultat på helårsbasis. De kostnadsanpassningsåtgärder som tidigare beslutats kompletteras nu med ytterligare åtgärder. Genomgången visar på att det både har genomförts åtgärder och bereds beslut om ytterligare åtgärder som långsiktigt sänker kostnaden till en nivå som säkerställer att verksamheterna kan bedrivas inom det ekonomiska utrymme som anvisas. Åtgärder som redan genomförts och de som bereds sänker kostnaden men de påverkar 2014 endast till del men beräknas från 2015 nästan helt och hållet ha full effekt.

Åtgärderna handlar både om att få ned volymerna inom flera verksamheter och att sänka priset på de insatser som görs. Det handlar t.ex. inom NHO:s verksamhetsområde om att anpassa både volymer och priset på de insatser som nämnden ansvarar för medan det för SBN:s del huvudsakligen handlar om att sänka ersättningsnivåerna till utförare genom upphandling.

Trots dessa åtgärder bedöms inte alla nämnder klara att bedriva verksamheten inom anvisade kommunbidrag för 2014. Det gäller främst NHO där obalansen fortfarande är över 20 mnkr trots de åtgärder som vidtagits och kommer att vidtas.

En avstämning mot balanskravet visar på att Uppsala kommun, baserat på nuvarande prognos, förväntas nå ett positivt balanskravsresultat. Även om balanskravsresultatet uppnås är det inte en tillfredställande resultatnivå sett mot bakgrund av att det förväntade resultatet för 2014 är 65 mnkr. Det är mot denna bild nödvändigt med en fortsatt genomlysning av nämndernas verksamhet i akt och mening att ytterligare sänka kostnaderna varför ett uppdrag föreslås läggas på alla nämnder med underskott att återkomma med en beskrivning av de åtgärder som nämnderna behöver genomföra för att få en budget i balans. På så sätt får kommunstyrelsen en samlad bild av det arbete som bedrivs i nämnderna med att säkerställa en långsiktigt balanserad ekonomi.

I det redovisade resultatet för 2014 finns engångskostnader för omställning inom styrelsen för Vård och Bildning (SVB). Dessa kostnader fanns med i de underlagen som styrelsen tog fram under 2013 som en del i sin affärsplan. Engångskostnaderna avser nödvändiga åtgärder för att

ställa om den pedagogiska verksamheten för att nå en hållbar ekonomi. Då styrelsen inte har ett eget kapital som kan möta dessa omställningskostnader behövs ett ställningstagande från kommunstyrelsen om att medge dessa åtgärder och denna kostnad. Medgivandet ska ses som ett tillskott till SVB från ägaren.

Under 2014 har Uppsala kommun från landstinget i Uppsala Län förvärvat Ulleråkersområdet. De ekonomiska konsekvenserna av detta förvärv redovisas i denna prognos som en utgift vilket är i linje med intentionen i kommunfullmäktiges beslut om förvärvet. De utgifter som området genererar ska mötas av framtida inkomsterna från successiva försäljningar av byggbara fastigheter i området.

De uppdrag och direktiv kommunfullmäktige lämnat till nämnderna förväntas bli genomförda under året.

Respektive nämnds kommentarer till bokslut och årsprognos (nämndanalysen) finns i akten samt hos kommunstyrelsens sekreterare. Till del har detta material överskuggats av de genomgångar som skett inom ramen för kommunstyrelsens uppsynsplikt och de slutsatser som dessa genomgångar resulterat i. Den prognos som redovisas i denna handling avviker därför till del från nämndernas underlag.

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
stadsdirektör

Jan Malmberg
ekonomidirektör

Uppföljning per april 2014

Periodbokslut och helårsprognos

Sammanfattning

Kommunens redovisade resultat för perioden januari till april 2014 uppgår till -110 (955) mnkr. Helårsprognosen indikerar ett resultat om 1 (919) mnkr. Föregående års resultat påverkades av omfattande realisationsvinster vid bolagiseringen av kommunens verksamhetsfastigheter. Årets prognostiserade resultat med hänsyn till jämförelsestörande poster förväntas bli omkring -50 (-53) mnkr.

Skatter och kommunalekonomisk utjämning är på en marginellt högre nivå än budgeterat. Resultatet för 2014 är istället en effekt av liten marginal i budget kombinerat med hög ingående kostnadsnivå från tidigare år, fortfarande hög om än minskande nettokostnadsökningstakt samt några kostnader som inte förutsågs i budgetarbetet.

Nettokostnaderna ökar enligt prognos med 3,5 procent, det kan jämföras med åren 2013-2011 som i tur och ordning redovisat nettokostnadsökningar med 4,3 procent, 5,0 procent respektive 5,3 procent. Trenden med avtagande nettokostnadsökning är positiv. Emellertid har skatteintäktsutvecklingen också bromsat in, för 2014 förväntas ökningen som en effekt av försämrad konjunktur bli 3,2 procent. Därmed ökar kostnaderna fortfarande i en högre takt än skatteintäkterna vilket inte är långsiktigt hållbart.

Flera nämnder förutser negativa helårsresultat. Bland underskotten märks särskilt nämnden för hälsa och omsorg med -23 mnkr, socialnämnden för barn och unga med -11 mnkr, gatu- och samhällsbyggnadsnämnden med -18 mnkr, samt plan och byggnadsnämnden med -6 mnkr. Till detta läggs Finansförvaltningens negativa resultat som bland annat beror på en korrigering av tidigare felaktigt skuldförda sociala avgifter med 38 mnkr samt obudgeterade kostnader för vinterväghållning med 24 mnkr.

Sammanfattningsvis innebär prognosen att kommunfullmäktiges målsättning om ett resultat på 0,7 procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning inte kommer att uppnås. En rimlig bedömning är emellertid att resultatet förbättras i förhållande till prognosen.

Värden inom parentes avser föregående års redovisade resultat för motsvarande period.

Svagare resultat än budgeterat

Alla belopp i miljoner kronor	Utfall 2012	Utfall 2013	Prognos 2014
Redovisat resultat	20	919	1
<i>Andel av skatt och keu</i>	<i>0,2%</i>	<i>10,0%</i>	<i>0,0%</i>
N:o reavinster vid bolagisering av verksamhetsfastigheter	-	-989	-
N:o reavinster övrigt	-17	-27	-9
N:o reavinster från mark och exploatering	-65	-29	-101
N:o utrangeringar av anläggningstillg	-	79	-
Återbetalad arbetsmarknadsförsäkring (AFA)	-135	-136	-
Engångseffekt sociala avgifter	-	-	38
Sänkt diskonteringsränta pensioner (RIPS)	-	63	-
Omställningskostnader SVB	-	63	21
Aktieägartillskott GUC AB	14	1	-
Medfinansiering av Citybanan	30	3	-
Resultat korrigerat för jämförelsestörande poster	-152	-53	-50
<i>Andel av skatt och keu</i>	<i>-1,7%</i>	<i>-0,6%</i>	<i>-0,5%</i>

Delårsbokslutets prognostiserade helårsresultat uppgår till -50 (-53) mnkr korrigerat för jämförelsestörande poster. Årets redovisade resultat prognostiseras till 1 (919) mnkr. Det positiva resultatet föregående år var en effekt av de reavinster som uppstod vid bolagisering av verksamhetsfastigheterna.

På intäktssidan följer utfallet budget väl, en positiv avvikelse med 18 miljoner kronor (knappt två promille) förutses för de totala intäkterna från skatt och kommunalekonomisk utjämning som uppgår till 9 468 miljoner kronor. Exploateringsintäkterna, budgeterade till 40 mnkr, förutses bli 101 mnkr.

Nettokostnadsutvecklingen fortsätter sjunka

Kommunens negativa resultat har sitt ursprung i att nettokostnadsutvecklingen under en längre period varit högre än utvecklingen av skatteunderlaget och den kommunalekonomiska utjämningen. För 2014 försärks skillnaderna mellan intäkter och kostnader av högre kostnader i det kommunala utjämningsssystemet. Genom infasning av en ny kostnadsutjämningsavgift ska Uppsala från och med 2016 erlägga motsvarande 110 mnkr ytterligare, eller 1,3 procent av skatteintäkterna. För 2014 innebär infasningen av denna avgift en kostnad med 50 mnkr.

Den totala nettokostnadsutvecklingen har minskat under de senaste åren. Från 5,4 procent 2011; 5,0 procent 2012; 4,3 procent 2013 till 3,5 procent i 2014 års prognos. En nettokostnadsutveckling som följer eller understiger skatteunderlagets utveckling är nödvändig för långsiktig ekonomi i balans. Genom aktiva åtgärder kan nämnderna sänka sina kostnader till de nivåer som beslutats av kommunfullmäktige. Exempel på en nödvändig åtgärd är en striktare biståndsbe-

dömning i myndighetsutövningen för i första hand äldreomsorg, individ- och familjeomsorg samt stöd till personer med funktionsnedsättning. Detta bör leda till en långsiktigt hållbar volymutveckling i enlighet med de normer som gäller för riket i övrigt och därmed sänkta kostnader.

Omstrukturerings av den pedagogiska verksamheten inom Styrelsen för vård och bildning samt översynen av stabsorganisationen och nämndstrukturen förväntas leda till förbättrad styrning och ökad effektivitet. Dessa och andra ansträngningar får de närmaste åren draghjälp av förbättrade konjunkturutsikter med omkring 2 procent real tillväxt från 2015 och framåt.

En positiv skatteunderlagsutveckling väntas

Enligt den senaste prognosen från Sveriges kommuner och landsting (SKL) förväntas intäkterna från skatter och kommunalekonomisk utjämning öka med 3,2 procent jämfört med 2013. Det motsvarar en ökning med 18 miljoner kronor jämfört med budget. Detta förklaras av en skatteunderlagstillväxt om 3,4 procent, vilket är högre än antagandet i budget 2014 på 2,9 procent. Samtidigt förväntas intäkterna från kommunalekonomisk utjämning minska med 2,5 procent jämfört med 2013 och vara 3 miljoner kronor lägre än budget.

Flera nämnder förutser underskott

Flera nämnder har problem att utföra sina uppdrag inom de ramar kommunfullmäktige tilldelat. Varje enskild nämnds resultat framgår av tabell i slutet av handlingen.

Bland de nämnder som har störst avvikelser finns Nämnden för hälsa och omsorg med -23 (-48) mnkr och Socialnämnden för barn och unga med -11 (-19) mnkr.

Orsaken till underskottet i nämnden för hälsa och omsorg är ökande volymer inom både ordinärt boende och insatser enligt LSS. De huvudsakliga prisökningarna hänger samman med transporter och ökad habiliteringsersättning inom daglig verksamhet. Ett nytt LSS-boende har öppnats under året, Ekenberg.

Socialnämnden för barn och ungas underskott är en effekt av fortsatt höga kostnader för så kallade konsulentstödda familjehem och kvalificerade behovsprövade öppenvårdsinsatser. Nämndens resultat påverkas även av beslutet om satsning på socialsekreterarnas arbetsvillkor. Denna satsning innebär att kostnaderna kortsiktigt ökar samtidigt som långsiktigt positiva effekter förväntas på kostnaderna för nämndens målgrupper.

Gatu- och samhällsmiljönämnden lämnar en prognos om -18 mnkr. Anledningen är ett underskott med 6

mnkr för färdtjänst samt att nämnden efter beslut i fullmäktige överlämnat kommunens parkeringsverksamhet till ett dotterbolag vilket innebär att nämnden förlorat intäkter.

Plan- och byggnadsnämnden väntar en avvikelse om -6 mnkr. Nämnden har höjt taxorna, men inte den omfattning som krävs för att täcka underskottet och nå upp till den av SKL rekommenderade nivån.

Styrelsen för vård och bildning prognostiserar ett resultat om -14 (-182) mnkr inklusive 2014 års avkastningskrav som uppgår till 82 mnkr. Det omfattande omställningsarbete som bedrivits i framförallt den pedagogiska verksamheten, med engångskostnader under 2013 och 2014 om drygt 80 miljoner kronor, har gett resultat.

Kommunstyrelsen förutser intäkter från exploateringsverksamheten med 101 mnkr för 2014 vilket är 61 mnkr mer än budgeterat. Därtill kommer övriga realisationsvinster med 9 mnkr.

Finansförvaltningen, det vill säga verksamheter och åtaganden som inte faller under en dedikerad nämnd, förutser ett resultat om -62 (141) mnkr. Detta är sämre än budgeterade 65 mnkr. Orsaken till den sämre prognosen är huvudsakligen att resultatet tyngs av obudgeterade kostnader för vinterväghållning med 24 mnkr, en korrigering för skulden för tidigare års sociala avgifter med 38 mnkr samt att reavinsterna för exploatering budgeterades med 40 mnkr i finansförvaltningen vilka nu istället prognostiseras under kommunstyrelsen med totalt 101 mnkr.

Pensionsutbetalningarna på pensioner intjänade före 1998 är ett åtagande inom finansförvaltningen som ökar för att nå sin kulmen 2026. Då beräknas utbetalningarna uppgå till 257 mnkr. Utbetalningarna följer budget men innebär naturligtvis en ansträngning på kommunens ekonomi. Årets utbetalning uppgår till 180 mnkr vilket motsvarar 1,9 procent av intäkter från skatter och kommunalekonomisk utjämning.

Flera nämnder redovisar positiva resultat, bland dessa kan nämnas Styrelsen för teknik och service med 11 mnkr, Äldrenämnden med 15 mnkr samt Idrotts- och fritidsnämnden med 7 mnkr.

Förändrad finansiell position

Volymen i kommunens finansförvaltning har ökat väsentligt som en följd av bolagiseringen av verksamhetsfastigheterna och förvärvet av Ulleråker från Landstinget.

Bolagiseringen innebar att bokförda värden av fastigheter ersattes av finansiella tillgångar som huvudsak-

ligen vidareutlånas genom revers till de bolag som förvärvat fastigheterna.

Merparten av uppdragen verkställs

Nämnderna förutser i sin rapportering att uppdrag och direktiv i allt väsentligt kommer att uppnås.

I IVE 2014-2017 gav kommunfullmäktige uppdragsnämnderna och produktionsstyrelserna tolv uppdrag och fem direktiv att verkställa under verksamhetsåret 2014. Arbete pågår med att genomföra uppdragen och direktiven.

Osäkerhet i prognosen

I prognosen finns osäkerheter. Dessa kan uttryckas som ett resultatspann om 147 mnkr baserat på nämndernas bästa och sämsta scenario för helårsresultatet. Det förväntade redovisade resultatet kan variera från -126 mnkr till 67 mnkr.

En rimlig förväntan är att resultatet förbättras i förhållande till avgiven prognos. Nämnder och styrelser tenderar att vara försiktiga i bedömningen av sina resultat i samband med aprilprognosen. Mot denna bakgrund gör kommunledningskontoret bedömningen att resultatet snarare blir bättre än prognosens +1 mnkr och bättre än -50 mnkr korrigerat för jämförelsestörande poster.

Samtidigt understryks att det prognostiserade resultatet kräver fortsatta aktiva åtgärder för att behålla kommunens ekonomi i långsiktig balans. Lika viktigt som att söka möjligheter till besparingar i de nämnder som förutser underskott är att söka effektiviseringar även i de nämnder som redovisar överskott eller ekonomi i balans.

Resultaträkning

Resultaträkning (miljoner kronor)	Bokslut 201404	Bokslut 201304	Bokslut 2013	KF-budget 2014	Prognos 2014
Verksamhetens intäkter	730	4 579	3 785	2 131	2 250
Verksamhetens kostnader	-3 953	-6 626	-11 860	-11 453	-11 625
Av- och nedskrivningar	-70	-70	-210	-184	-207
Verksamhetens nettokostnader	-3 293	-2 117	-8 285	-9 506	-9 582
Skatteintäkter	2 849	2 755	8 260	8 548	8 563
Kommunalekonomisk utjämning	302	305	919	902	905
Finansiella intäkter	73	68	206	205	224
Finansiella kostnader	-41	-56	-180	-85	-110
Extraordinära poster	0	0	0	0	0
Resultat	-110	955	919	65	1

Balansräkning

Uppsala kommun (miljoner kronor)	Bokslut 201404	Bokslut 2013	Bokslut 201304
TILLGÅNGAR			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	4 129	2 282	2 375
Maskiner och inventarier	422	456	419
Värdepapper andelar och bostadsrätter	2 803	2 769	2 888
Långfristiga fordringar	6 167	5 907	5 357
Summa anläggningstillgångar	13 520	11 415	11 038
Lager och omsättningsfastigheter	-532	-477	178
Kortfristiga fordringar	1 859	2 289	2 261
Kassa bank	220	224	10
Summa omsättningstillgångar	1 547	2 036	2 449
SUMMA TILLGÅNGAR	15 067	13 451	13 487
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
Ingående balans eget kapital	7 197	7 197	6 279
Periodens resultat	-110	919	956
Summa eget kapital	7 087	8 116	7 235
Pensionsskuld och särskild löneskatt	728	715	635
Övriga avsättningar	11	11	8
Summa avsättningar	739	726	643
Långfristiga skulder	5 192	3 088	1 335
Kortfristiga skulder	2 049	2 440	4 275
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	15 067	14 369	13 487
Ansvarsförbindelser			
varav borgen lämnad av Uppsala kommun	343	24	27
varav pensionsförpliktelser och löneskatt som inte har upptagits bland skulder eller avsättningar	4 487	4 538	4 554

Resultat per nämnd

Resultat per nämnd

	Bokslut	Bokslut	Prognos	Bokslut
(miljoner kronor)	201404	201304	2014	2013
Kommunstyrelsen	-11	2	106	54
<i>varav reavinster/förluster</i>	0	3	110	48
Valnämnden	1	0	0	0
Namngivningsnämnden	0	0	-1	-1
SUMMA NGN, KS, VLN	-11	2	106	54
Barn- och ungdomsnämnden	-3	-1	0	24
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	0	-7	-6	7
Socialnämnden för barn och unga	-5	-3	-11	-19
Nämnden för hälsa och omsorg	0	-7	-23	-48
Äldrenämnden	17	16	15	31
Kulturnämnden inkl stadsarkivet	0	4	0	0
Idrotts- och fritidsnämnden	5	4	7	-4
Gatu- och samhällsmiljönämnden	7	2	-18	-82
Fastighetsägarnämnden	0	1 055	0	992
<i>varav reavinster/förluster</i>	0	1 056	0	1 007
Plan- och byggnadsnämnden	-2	-5	-6	-6
Räddningsnämnden	0	0	1	-1
Miljö- och hälsoskydds-nämnden	1	8	0	0
Nämnden för serveringstillstånd och lotterier	0	0	0	0
Överförmyndarnämnden	-1	-2	0	-1
SUMMA UPPDRAGSNÄMNDER	20	1 065	-39	892
Styrelsen för vård och bildning	-68	-108	-14	-182
Styrelsen för teknik och service	-1	-6	11	14
SUMMA PRODUKTIONSSTYRELSER/NÄMND	-68	-114	-3	-168
Finansförvaltningen	-51	2	-62	141
SUMMA KOMMUNEN	-110	955	1	919

Uppdragsnämndernas nettokostnader

Uppdragsnämndernas nettokostnader

(miljoner kronor)	Bokslut	KF- Budget ¹	Prognos	Avvikelse budget- prognos
	2013	2014	2014	2014
Politisk verksamhet	-77	-81	-89	-8
Infrastruktur, skydd m.m.	-588	-548	-459	89
varav reavinster	-46	0	101	101
Fritid och kultur	-639	-434	-428	6
Pedagogisk verksamhet	-4 094	-4 260	-4 229	30
varav förskola	-1 272	-1 320	-1 300	20
varav skolverksamhet 6-15år	-1 951	-2 039	-2 060	-21
varav gymnasie och vuxenutbildning	-870	-900	-869	31
Vård och omsorg om äldre och funktionshindrade	-2 940	-3 095	-3 114	-19
varav enl SoL och HSL	-1 916	-2 019	-2 018	0
varav förebyggande verksamhet	-100	-104	-101	3
varav LSS och LASS	-924	-973	-974	-1
Individ- och familjeomsorg, familjerätt	-892	-847	-908	-61
Särskilt riktade insatser	-115	-157	-153	4
Affärsverksamhet och färdtjänst	-46	-62	-56	6
varav reavinster	16	0	9	9
Kommunledning och gemensam verksamhet	1 013	-188	-190	-2
Summa	-8 379	-9 671	-9 605	66

1. Inkl. reglering av kommunbidrag för vinterväghållning, 24,1 mnkr, kvalitetspengar barnomsorg 10,9 mnkr, Bålinge bygdegårdsförening 0,2 mnkr, hyreskomensation (90/10) 22,3 mnkr, Omställning RBN 1,5 mnkr. I bokslut 2013 ingår jämförelsestörande poster, huvudsakligen i form av reavinster som redovisas i gruppen kommunledning och gemensam verksamhet.